Registratienummer: **1656248**

Raadsvoorstel

Datum vergadering:	21 april 2022
Agendapunt:	7
Onderwerp:	Vaststellen Treasurystatuut gemeente Bernheze 2022
Portefeuillehouder:	wethouder Rien Wijdeven

Heesch, 8 maart 2022

Inleiding
Het Treasurystatuut bevat de kaders voor de uitvoering, besluitvorming en verantwoording over de activiteiten binnen het treasuryproces van de gemeente Bernheze. Deze activiteiten bestaan uit het aantrekken van financiering, het uitzetten van leningen ten behoeve van de maatschappelijke taak en het liquiditeitenbeheer.

Een tendens die we in Bernheze zien is dat steeds meer organisaties een beroep doen op de gemeente om een lening te verstrekken of garant te staan voor een lening. Hoewel het verstrekken van een lening of garantstelling mogelijk is vanuit de publieke taak, brengt dit ook risico's met zich mee voor onze gemeente. De wet schrijft de gemeente voor zo min mogelijk risico's te nemen ten aanzien van garanties en geldleningen en deze zijn zelfs verboden als het de publieke taak niet betreft. De gemeente zal voorzichtig en weloverwogen met de risico's moeten omgaan en waar nodig beheersmaatregelen treffen.
Met vaststelling van het Treasurystatuut 2015 heeft uw raad dan ook besloten terughoudend om te gaan met het verstrekken van leningen en garanties.

In artikel 212 van de gemeentewet is aangegeven dat de gemeenteraad het financiële beleid ten aanzien van de gemeente vaststelt. Uw raad heeft door middel van de Financiële verordening 2020 hieraan gehoor gegeven.

In artikel 160 lid 1e van de gemeentewet is opgenomen dat het college bevoegd is tot uitvoeren van privaatrechtelijke rechtshandelingen. Het aangaan van een overeenkomst van een lening en een garantstelling valt onder dit begrip. In artikel 169 lid 4 van de gemeentewet is echter wel opgenomen dat het college de gemeenteraad vooraf inlichtingen geeft wanneer de gemeenteraad hierom verzoekt of wanneer een besluit ingrijpende gevolgen kan hebben voor de gemeente. Wanneer een besluit ingrijpende gevolgen kan hebben dan mag het college geen besluit nemen alvorens de gemeenteraad haar bedenkingen en wensen ten gehore brengt.

De Wet Fido, artikel 2, eerste lid geeft aan dat het aangaan van leningen, het uitzetten van middelen en het verlenen van waarborgen en garanties uitsluitend zijn toegestaan voor de uitoefening van de publieke taak.
De wet stelt geen eisen aan het verstrekken van leningen en garanties uit hoofde van de publieke taak. Wel wordt in de toelichting op de Wet Fido aangegeven dat het de gemeenteraad bepaalt wat onder "de publieke taak" wordt verstaan.

Het nemen van een besluit over het verstrekken van een garantie of geldlening is dus op basis van de gemeentewet een bevoegdheid van het college. Met dit raadsvoorstel stellen wij u voor het Treasurystatuut 2015 aan te passen om deze bevoegdheid terug te leggen bij het college. Daarnaast vinden er enkele aanpassingen plaats in diverse artikelen zodat deze aansluiten op de organisatieaanpassing (concern-controller en teamcoaches).

Voorstel

1. Vaststellen Treasurystatuut gemeente Bernheze 2022.

Argumenten

1.1 Het college is bevoegd tot het aangaan van leningen en garanties o.b.v. de gemeentewet.
In artikel 3.1 van het Treasurystatuut 2015 is opgenomen dat de gemeente leningen of garanties uitsluitend uit hoofde van de 'publieke taak' kan verstrekken na goedkeuring door de gemeenteraad. Volgens artikel 160 lid 1e van de gemeentewet is het college bevoegd tot het aangaan van een overeenkomst van leningen en garantstellingen. In het voorliggend Treasurystatuut 2022 passen we artikel 3.1 aan zodat deze bevoegdheid bij het college komt te liggen.

1.2 Het vaststellen van uitgangspunten inzake wat onder 'publieke taak' wordt verstaan en wat de 'goedgekeurde derde partijen' zijn (kring van rechthebbenden) is een bevoegdheid van de gemeenteraad.
Het vaststellen van uitgangspunten inzake wat onder 'publieke taak' wordt verstaan en wat de 'goedgekeurde derde partijen' zijn (kring van rechthebbenden) is een bevoegdheid van de gemeenteraad. Een strak allesomvattend kader valt niet te geven, maar een beschrijving van hetgeen in algemene zin onder publieke taak kan worden verstaan, zou kunnen zijn dat het moeten passen binnen en bijdragen aan het gemeentelijk beleid en het openbaar belang van gemeente Bernheze. Tevens moet er met de financiering een voor de gemeente Bernheze relevant maatschappelijk doel worden gediend. De gemeenteraad geeft door middel van de vaststelling van de programmabegroting, de begrotingswijzigingen en beleidsnota's het richtinggevende en budgettaire kader.
In het algemeen geldt dat gemeenten terughoudend moeten zijn waar het gaat om het verstrekken van leningen en garanties. Ook maatschappelijk georiënteerde instellingen dienen in eerste instantie zelf zorg te dragen voor het kunnen verkrijgen van een financiering. Het merendeel van de gemeenten hanteert dan ook een 'Nee, tenzij-beleid'. Daarmee wordt aangegeven dat de gemeente in principe geen garanties of leningen verstrekt, tenzij kan worden aangetoond dat het zonder tussenkomst van de gemeente niet mogelijk is om te lenen bij reguliere kredietverstrekkers.

In artikel 3.1 is het kader opgenomen waarbinnen het college leningen en garanties kan verstrekken.

In artikel 3.1.j is opgenomen dat de gemeenteraad eerst de gelegenheid krijgt om zijn wensen en bedenkingen te uiten alvorens het college een besluit neemt voor een lening of garantstelling wanneer de uitoefening van de garantiestelling of verstrekking van lening ingrijpende gevolgen kan hebben voor de gemeente.

Naast het door uw raad vastgestelde Treasurystatuut zal het college Beleidsregels leningen en garanties worden vaststellen als handvat voor een adequaat besluitvormings- en werkproces met tot het verstrekken van leningen en garanties.

1.3 De aanpassing van het Treasurystatuut geeft het college meer ruimte om tegemoet komen aan verzoeken voor een lening of garantie door organisaties in onze gemeente en deze snel en efficiënt af te handelen.

1.4 Bij een gedeelde garantstelling met een waarborgfonds wordt het risico voor de gemeente beperkt.
Specifiek voor sport hebben we als voorwaarde dat er wordt samen gewerkt met de Stichting Waarborgfonds Sport (SWS). Zonder medewerking van SWS wordt in beginsel geen lening of

garantstelling door de gemeente verstrekt. SWS biedt naast een borgstelling van 50% ook een aanvullende toetsing zoals een sporttechnische keuring en een jaarlijkse controle van de begroting en jaarrekening. Er wordt aansluiting gezocht bij de eisen aan een borgstelling van het SWS. Hierdoor wordt het risico van de gemeente beperkt.

1.5 Diverse artikelen zijn aangepast aan de organisatieaanpassing in 2021
Als gevolg van de organisatieaanpassing in 2021 (domeinen naar teams, concern-controller) hebben we de artikelen 8 en artikel 16 tot en met 18 hierop aangepast.

Risico's
Vanuit maatschappelijk oogpunt kan het verlenen van financiële steun aan organisaties zeer gewenst zijn, maar hier tegenover staan ook financiële risico's. Van geval tot geval zal bepaald moeten worden of de verstrekking in verhouding staat tot de te lopen risico's. De gemeente zal voorzichtig en weloverwogen met de risico's moeten om gaan en waar nodig beheersmaatregelen treffen. Dit betekent dat bij het aangaan van garanties of geldleningen het effect op het weerstandsvermogen van de gemeente moet worden meegenomen.

In de door het college vast te stellen 'Beleidsregels leningen en garanties' is het vermijden van financiële risico's een voorwaarde en de lijn die gehanteerd wordt bij de aanvraag van een gemeentegarantie of geldlening is dan ook: 'nee, tenzij .....'. Daarmee wordt aangegeven dat de gemeente in principe geen garanties of geldleningen verstrekt, tenzij kan worden aangetoond dat het zonder tussenkomst van de gemeente niet mogelijk is om te leningen bij reguliere kredietverstrekkers.
Het gaat dus te ver om te stellen dat de gemeente nooit garant kan of wil staan of een geldlening mag verstrekken. We wordt hierbij terughoudendheid in acht genomen door middelen van een aantal voorwaarden, nl.:

1. Primair moet de aanvrager als private partij zelf proberen financiële middelen te verkrijgen door bijv. contributieverhoging, sponsoring of door zelf een geldlening af te sluiten bij een geldgever.
2. De aanvrager gaat andere mogelijkheden onderzoeken zoals de garantstelling door waarborgfondsen. Er is een aantal waarborgfondsen op diverse terreinen waarop aanvragers een beroep kunnen doen, zoals Stichting Waarborgfonds voor de Sport (SWS). Voordeel van dergelijke waarborgfondsen is dat deze vanuit hun expertise zowel de aanvraag/toekenning beoordelen en vervolgens een jaarlijkse controle uitvoeren op de verleende garantiestelling. Dit beperkt de administratieve last voor de gemeente en is de controle op de garantstelling geborgd.
3. Indien de aanvrager geen beroep kan doen op een waarborgfonds zou een gemeentegarantie kunnen worden verstrekt. Bij de beoordeling van de aanvraag zal de risicobeheersing een belangrijk item zijn. Er moet worden gekeken naar de duur, de omvang en de aard van de garantstelling. De kredietwaardigheid van de aanvrager moet worden beoordeeld
4. Indien de aanvrager zelf geen geldlening kan afsluiten bij een geldgever, zelfs niet met behulp van een gemeentegarantie, zou een gemeentelijke geldlening kunnen worden verstrekt. De gemeente dient in de overeenkomst van geldlening risico beperkende bepalingen op te nemen. Net als bij het verstrekken van een gemeentegaranties moeten de financiële positie en prognoses van de aanvrager zodanig zijn dat rente en aflossing betaald kunnen blijven worden.

Daarnaast is in de 'Beleidsregels leningen en garanties' een aantal eisen opgenomen die dienen ter zekerheidsstelling van de gemeente Bernheze, zoals bijvoorbeeld:

- Eisen aan de onderliggende stukken van de aanvraag

- Vestiging van recht van hypotheek op een onroerende zaak
- Pandrecht op een onderliggende roerende zaak
- Eisen t.a.v. instandhouding en bestemming van het object van garantstelling (tegengaan van vervreemding, verzekering, onderhoud)
- Monitoring van de financiële posities van de aanvrager.

Kosten en dekking
Het (intern) toetsen van een aanvraag voor een garantie of geldlening vindt plaats binnen de eigen organisatie of wordt uitbesteed aan derden indien de benodigde expertise niet binnen de eigen organisatie beschikbaar is. De kosten hiervan komen voor rekening van de aanvrager.

Ter dekking van de administratie- en risicokosten wordt bij het verstrekken van een geldlening het gehanteerde rentepercentage verhoogd met een opslag van 0,5%.

Burgemeester en wethouders,

Peggy Hurkmans
secretaris

Marieke Moorman
burgemeester